

De 'ander' bezien met een naïeve blik

LF2018 stond bol van projecten rond Iepen Mienskip. Wat hebben die ons opgeleverd? Hebben ze iets duurzaam in gang gezet? Vandaag: Margriet Kemper en Froukje Reitsema, oud-buurmeisjes die een bijdrage leverden aan de verhalenavond van LF2018.

Wearde foar letter

Jelle Terwal

Bijna veertig jaar lang waren ze elkaar uit het oog verloren. Maar zondag staan oud-buurmeisjes uit Leeuwarden Margriet Kemper en Froukje Reitsema samen op de planken om hun herinneringen te delen. Herinneringen aan een deels gedeeld verleden en over een band die mede dankzij LF2018 inniger is dan ooit tevoren.

Na een lange bootreis met de Johan van Oldebarnevelt vanuit Indonesië, het toenmalige Indië, kwam de destijds vijfjarige Margriet Kemper in oktober van 1956 met haar gezin in Nederland wonen. Gezien de politieke situatie van dat moment werd het gezin net als 300.000 landgenoten gedwongen om zijn thuisland te verlaten.

„We moesten nu assimileren in de Nederlandse samenleving, zo had de regering hier bepaald”, vertelt Kemper. Met haar naasten woonde ze eerst zeven maanden in het voormalige hotel Goes aan de Lange Marktstraat in Leeuwarden. „Daarna kregen we een zogenaamde 'houtrijke' woning toegewezen in de nieuwe, kinderrijke woonwijk Nijlân, aan de rand van de stad.” Het gezin kreeg een twee-onder-één-kap-woning, met uitzicht op de grazende koeien en de spoorbrug.

Hun burens onder dat gedeelde dak waren de gezinsleden van de familie Reitsema. „Ik was toen negen jaar oud en al acht keer verhuisd”, vertelt Froukje. Haar

vader had in de Tweede Wereldoorlog ondergedoken gezeten en moest na de oorlog een inhaalslag maken om zijn ambities waar te maken. Vaders studie was de hoofdreden voor al deze verplaatsingen. 'Brood doet wonen' was het motto, zo zegt Reitsema. „Ik kreeg door al die verhuizingen nooit het gevoel dat ik ergens bij hoorde.” Dat lukte pas als ze de taal of het dialect van de plaatselijke bevolking leerde te beheersen. Dat maakte haar nieuwsgierig, en zo stapte ze ook bij de burens, „die bruine mensen”, naar binnen. Kemper: „We observeerden elkaars wereld en leerden die zo kennen”.

Na die periode vervolgden ze ieder weer hun eigen weg. Afgezien van enkele onderbrekingen in verband met onder andere een begrafenissen, zagen de twee elkaar bijna veertig jaar niet meer. Maar vier jaar geleden zocht Reitsema tijdens een vakantie in Loon op Zand contact met Kemper die nu in Den Bosch woont. Er ontstond toen een vriendschap, gebaseerd op gemeenschappelijke interesses, wederzijdse waardering en een gedeeld verleden als buurmeisjes, zestig jaar geleden.

In 2017 ontving Kemper een brochure over de verhalenavond van het openingsweekend van LF2018. „Hier ga ik aan meedoen”, zei ze meteen en zocht contact met Reitsema. Daarna waren de plannen snel gesmeed. Als kunstenaar en schrijfster schreef Kemper haar herinneringen op over haar familie en het leven met buurmeisje Froukje in Nijlân. Theatermaakster Reitsema wilde in eerste instantie ook gaan voorlezen. „Mijn goede vriend

Na de verhalenavond van LF2018 delen vriendinnen Margriet Kemper en Froukje Reitsema ervaringen met elkaars 'andere' wereld en een gedeeld verleden dit weekend ook in De Hofkamer. Foto: Jacques Malschaert

We observeerden elkaars wereld en leerden die zo kennen

Popke van der Zee haalde me over om in vertelvorm mijn verhaal aan de toehoorders toe te vertrouwen. Dat paste beter bij mij.”

En zo ging het. In de Blokhuispoort luisterden zo'n honderd toehoorders in vier sessies met grote belangstelling naar de belevenissen van de vriendinnen. Met name mensen van Indische afkomst vroegen om de tekst, die Kemper aan het papier had toevertrouwd. Toen broer Henk Reitsema - die Margriets eerste vriendje was op zesjarige leeftijd - Froukje belde om te zeggen: „Hier moeten jullie meer mee

doen!”, was de knoop snel doorgemaakt. Er moest een vervolg komen.

Kemper en Reitsema delen komend weekend in De Hofkamer in Leeuwarden, en later in Den Bosch, opnieuw hun belevenissen van hun gezamenlijke verblijf in Nijlân met publiek. Maar daartoe blijft het niet beperkt. *Elkaars andere*, noemen ze het verhaal over twee persoonlijke werelden die elkaar raken.

Grote en kleine wereld

Voor de vriendinnen is er het verhaal van de 'grote wereld': Kemper, die op een groot schip naar Nederland moet. Vanwege de Suez-crisis moet het schip om de Kaap varen. Kemper: „In Kaapstad worden mijn ouders aangehouden, vanwege hun verschil in huidskleur”. Reitsema's ouders zitten in diezelfde tijd thuis gekluisterd aan de radio, omdat de Hongaarse opstand in Boedapest het gevaar van een Russische invasie erg dichtbij brengt. Reitsema: „Ik vond

dat allemaal heel spannend.”

Maar er is ook de 'kleine wereld': als kinderen beleven ze alles op hun eigen wijze en proberen er onbevangen mee om te gaan. „Het naïeve, dat we als jonge meisjes bezaten, willen we graag in deze presentatie overdragen aan een ieder die het wil horen. Sta zonder schroom open voor je omgeving, is het motto. Wees ook als volwassene naïef.”

Regisseur Janneke de Haan adviseerde de dames omtrent de sobere theatrale setting van de presentatie. De Haan: „Met z'n drieën onderzoeken we met dit optreden of we het materiaal dat er nu ligt kunnen doorontwikkelen tot een voorstelling”.

▶ *Elkaars andere* – een pleidooi voor naïeve nieuwsgierigheid, verhalen en poëzie door Margriet Kemper en Froukje Reitsema, 27 januari in de Hofkamer te Leeuwarden, www.hofkamer.nl